

2 sönd. e. Trettendedagen

Predikan på distans 2021-01-17.

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige

Jesu närvaro helgar hemmet

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön: Käre himmelske Fader! Vi tackar dig att du vill komma till våra hem och uppfylla dem med din kärlek. Vi ber att du ville öppna våra öron och sinnen till att lyssna på ditt heliga och saliggörande ord. Du som genom din Son gjorde vattnet till vin, gör också våra liv glädjrika genom tron på ordets makt och uppståndelsens kraft. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. *Amen.*

Predikotext. Evangeliet 1:a årg. Joh. 2:1-11

VID DEN TIDEN var det ett bröllop i Kana i Galileen, och Jesu mor var där. Även Jesus och hans lärjungar var bjudna till bröllopet. Men vinet tog slut, och Jesu mor sade till honom: "De har inget vin." Jesus svarade henne: "Kvinn, vad har vi med det att göra? Min stund har inte kommit än." Hans mor sade till tjänarna: "Gör vad han säger till er."

Nu fanns där sex stenkrukor, sådana som judarna använder vid sina reningar. De rymde omkring hundra liter var. Jesus sade: "Fyll krukorna med vatten", och de fyllde dem till brädden. Sedan sade han: "Ös nu upp och bär in det till värden." Och de gjorde så.

Värden smakade på vattnet, som nu hade blivit vin. Han visste inte varifrån det kom, men tjänarna som hade öst upp vattnet visste det. Värden kallade därför på brudgummen och sade: "Alla sätter fram det goda vinet först, och sedan det sämre när gästerna börjar bli berusade. Men du har sparat det goda vinet ända till nu."

Dagens ämne är: *Jesu närvaro helgar hemmet.* I Bibeln finns många ställen som talar om vikten av goda, kristna hem, där man håller samman i tro, hopp och kärlek. Alla har vi fått budet om att hedra far och mor och till detta har Gud fogat ett särskilt löfte om välsignelse. Oavsett om vi bor ensamma eller tillsammans i en familj, oavsett om vi är ensamstående eller gifta, änklingar eller änkor, barn eller vuxna, unga eller gamla gäller detta bud. Så är hemmet den plats där Gud vill att vi skall fostras och växa upp och sedan som vuxna göra vår insats i hem, samhälle och kyrka. Ja, även som barn tjänar vi Gud på olika sätt i hemmet, kyrkan och skolan. Gud vill då att vi särskilt skall ta oss an våra närmaste och tjäna dem med våra gåvor på det sätt Gud gör möjligt. Genom skapelsen har Gud gett oss vår familj och vår släkt, far och mor, far- och morföräldrar, syskon och kusiner, barn och barnbarn. Redan i skapelsen innan syndafallet talade Gud till Adam och Eva och därmed också till deras efterkommande:

Gud välsignade dem och sade till dem: "Var fruktsamma och föröka er, uppfyll jorden och lägg den under er. Råd över havets fiskar, himlens fåglar och alla djur som rör sig på jorden." (1 Mos. 1:28).

Till detta hörde särskilt äktenskapet, som skall bestå av en man och en kvinna. Till Adam och Eva sade Gud:

Därför ska en man lämna sin far och sin mor och hålla sig till sin hustru, och de ska bli ett kött (1 Mos. 2:24).

Inte ens syndafallet kunde ändra på denna orubbliga skapelseordning. Skillnaden var dock att därefter både synd och smärta, sjukdom och lidande kom in äktenskap och familj, ja i hela världen. Det är orsaken till att ofta gräl och avund, egoism och våld, missbruk och droger kan förstöra familjelivet och äktenskapet. Vi skall därför idag på hemmets söndag tala om vad som enligt Bibeln är särskilt viktigt att tänka på för oss alla när det gäller vårt hem, vår familj och vår släkt.

I Psaltaren står det:

Se, hur gott och ljuvligt det är när bröder bor enigt tillsammans! Det är som när den fina oljan på huvudet rinner ner över skägget, över Arons skägg, och ner över kragen på hans dräkt. Det är som när Hermons dagg kommer ner över Sions berg. Där skänker Herren välsignelsen, liv till evig tid (Ps. 133:1-3).

Vidare:

Om inte Herren bygger huset bygger arbetarna förgäves. Om inte Herren vaktar staden vakar vaktaren förgäves. Förgäves går ni tidigt upp och sent till vila, ni som äter mödans bröd. Detsamma ger han sina vänner när de sover. Se, barn är en Herrens gåva, livsfrukt är en lön. Som pilar i hjältens hand är barn man får vid unga år. Lycklig är den man vars koger är fyllt med dem. De behöver inte skämmas när de går till rätta med fiender i porten (Ps. 127:1-5).

Predikan delas nu in i följande delar:

1. Hemmet och familjen är instiftade av Gud.
2. Hemmet och familjen möter många prövningar.
3. Hemmet och familjen är en skola för himmelen.

1. Hemmet och familjen är instiftade av Gud.

Som vi nyss hörde sade Gud redan i skapelsen:

Därför ska en man lämna sin far och sin mor och hålla sig till sin hustru, och de ska bli ett kött (1 Mos. 2:24).

Detta är ett äkta, gudomligt förbund, som vi brukar kalla äktenskapet. Där finns klara och tydliga s.k. könsroller, vilka man tyvärr inte vill veta av i vår sekulariserade tid. Men enligt Bibeln är det mannen som skall vara familjens överhuvud och kvinnan som skall vara en hjälp åt honom. Tillsammans skall de ”vara ett kött”, d.v.s. ha ett sexuellt förhållande där barn föds genom Guds välsignelse. Detta förhållande skall särskilt skyddas genom att Bibeln förbjuder både föräktenskapliga och utomäktenskapliga förbindelser. Bibeln förbjuder också skilsmässa och befäller att äkta makar skall leva tillsammans tills döden upplöser deras äktenskap. De enda fall då Bibeln tillåter skilsmässa är om den ena maken är otrogen med någon annan eller om han/hon överger sin maka/make. Den andra parten får då ta ut skilsmässa och är då också fri att gifta om sig.

Bibeln talar också om att det är en särskild gåva att kunna leva ogift. Både äktenskap och ogift stånd är heliga och goda levnadssätt. Så är det även ett bibliskt hem om man lever och bor ensam.

Till var och en säger Bibeln framför allt:

Hedra din far och din mor, så att du får leva länge i det land som Herren din Gud ger dig (2 Mos. 20:12). Hedra din far och din mor, så som Herren din Gud har befallt dig, så att du får leva länge och det går dig väl i det land som Herren din Gud ger dig (5 Mos. 5:16).

Budet kan formuleras på olika sätt. Det hör till den naturliga lagen som Gud har gett alla människor. Mose talade här om Israels land, som utlovats åt folket i gamla förbundet. Men löftet gäller människor i hela världen var de än bor. I sin förklaring skriver Luther:

Vad betyder det? Svar: Vi ska frukta och älska Gud, så att vi inte föraktar eller förargar våra föräldrar och andra överordnade. Vi ska hålla dem i ära, tjäna, lyda, älska och uppskatta dem.

Och i stora katekesen skriver Luther:

Gud har tilldelat uppgiften att vara far och mor en särskild värdighet, jämfört med andra ställningar eller roller som han råder över. Han ber oss inte bara att älska våra föräldrar - vi ska även visa dem aktning

När det gäller våra bröder, systrar och vår nästa i allmänhet, befäller han oss endast att älska dem. Alltså ger han far och mor en särskild ställning, utmärker dem framför alla andra på jorden och placerar dem närmast sig själv.

Att visa aktning, eller hedra, har en högre innebörd än att älska. Det innebär dels att älska, men samtidigt att man har en sedlig hållning, är ödmjuk och visar vördnad, som inför ett dolt majestät. Det betyder inte bara att man ska tala vänligt och vördnadsfullt till sina föräldrar. Det innebär framför allt att man både i sitt hjärta och på ett yttre sätt uppför sig så att det märks hur mycket man aktar dem, och att man anser dem vara det högsta näst efter Gud. Den man vördar i sitt hjärta, måste man ju värdera högt (Stora katekesen, 4:e budet, inledningen, öv. Krauklis).

Vi ser också vilken vördnad och omsorg Jesus hade inför sina egna föräldrar. Även när han vid 12 års ålder i templet måste visa dem att han var Guds Son som skulle vara där hans Fader var, så följde han sedan med dem och tjänade dem troget i hemmet. I vår text följer han med sin mor till en bröllopsfest och hedrar den med sin och lärjungarnas närvaro. Vid korset uppmanade han sin lärjunge Johannes att ta hand om Maria som sin egen mor, vilket också Johannes gjorde. Enligt traditionen tog han hand om henne i Efesus så länge hon levde.

Paulus betonar att den som inte tar hand om sin egen familj är värre än de otrogna. Även hedningarna visste hur viktigt det var att ta hand om den egna familjen. Paulus skriver:

Om någon inte tar hand om sina närmaste, och särskilt sin egen familj, så har han förnekat tron och är värre än den som inte tror (1 Tim. 5:8).

Till hemmets välsignelse hör särskilt att alla där lever tillsammans i kristen tro och bön. Genom husandakter och bibelundervisning lär sig alla att frukta Gud, älska honom över allting och sin nästa som sig själv. Föräldrarnas uppgift är att fostra barnen på ett klokt sätt, både med förmaning och varning men också genom kärleksfull uppmuntran och tröst. Luther säger att man också måste leka med barnen om man skall kunna fostra dem. Han varnar både för slapphet och för alltför stor stränghet i barnuppfostran. Barnen å sin sida måste lära sig att troget lyda sina föräldrar, inte bara när de är närvarande utan för Herrens skull i allt vad de företar sig. Den enda men viktiga gränsen är att man måste lyda Gud mer än människor. Skulle föräldrarna befälla barnen någonting som är synd får de inte lyda. Viktigt är också att alla i en familj eller släkt är beredda att kompromissa med varandra i

praktiska saker för kärlekens skull och de inte alltid måste ha sin egen vilja igenom. Ödmjukhet och självuppoftning är viktiga dygder i familjelivet och bland människor över huvud taget.

2. Hemmet och familjen möter många prövningar.

För unga, nygifta makar kan allting se ljust och underbart ut och det kan upplevas som ”en dans på rosor”. Gud skänker också stor glädje genom förälskelsen och kärleken. Men man ska inte tro att kärlek först och främst består i känslan. Kärleken är också att inte bara tänka på sig själv utan på den andres bästa. Sann kärlek visar tålmod och gör många uppoffringar. Svåra slitningar kan uppkomma när båda parter i ett äktenskap försöker att ”uppfostra varandra”. Det kostar på att också säga nej till många saker man vant sig vid att göra när man var ensam och inte behövde anpassa sig till någon annan. När barn kommer i en familj blir det mycket arbete, lite sömn och fritiden försvinner snabbt. De dagliga plikterna måste ändå uppfyllas. När vi människor blir arga, ledsna, trötta, utmattade, elaka och griniga är det inte lika lätt att älska, som när allting är ljuvligt och enkelt. Så kommer kanske sjukdomar, svårigheter i yrkesarbetet eller problem med barnen. Yttre förhållanden kan också bli mycket besvärliga och tunga som för dem som måste uppleva fattigdom, arbetslöshet, ja även politiska oroligheter, krig, flykt eller naturkatastrofer och andra olyckor. Ibland är det också döden som drabbar hårt i den närmaste familjekretsen.

En särskild prövning är det om ovänskap och bitterhet kommer in i en familj eller bland släktingar. Ibland går det så långt att familjelivet helt präglas av gräl och hela atmosfären i hemmet förgiftas. Det kan också vara så att vänskapsband brister och man blir utsatt för förtal, förakt och hån eller själv blir den som är hård och elak mot andra.

För kristna är det också särskilt tungt och svårt om vissa medlemmar i familjen inte delar den kristna tron. Något eller några av barnen kanske helt lämnar kristendomen eller går med i någon sekt som man själv är övertygad om är mycket skadlig. Makarna själva eller deras vänner kanske måste uppleva kyrklig splittring eller andra andliga prövningar. Ibland kan det vara någon man litat mycket på som sviker och svårt missbrukar sin ställning och sitt förtroende.

Allt sådant kommer på grund av synden och djävulen. Det är då viktigt att vända sig till den rätte hjälparen, Jesus Kristus. Vi skall först och främst bekänna vår egen synd och be Gud och andra om förlåtelse om vi vet att vi har syndat mot någon annan person. Försoning är alltid om möjligt den bästa vägen. Vi skall lyssna till Guds ord och bedja flitigt. Har vi svåra personliga problem skall vi vända oss till vår präst och sjelasörjare. Herren har lovat att hjälpa oss i all nöd. Bibeln säger:

Så kasta inte bort er frimodighet, den ger stor lön. Ni behöver uthållighet för att göra Guds vilja och få vad han har lovat. För: Ännu en kort liten tid, så kommer han som ska komma, och han ska inte dröja. Min rättfärdige ska leva av tro. Men drar han sig undan, har min själ ingen glädje i honom. Men vi tillhör inte dem som drar sig undan och går förlorade, utan dem som tror och vinner sina själar. (Hebr. 10:35-39).

3. Hemmet och familjen är en skola för himmelen.

När Jesus var på bröllopet uppstod en sorglig situation för brudparet. Vinet höll på att ta slut. Det kan för oss tyckas ha varit en bagatell, men så var det inte. Bröllopet och dess glädje var oerhört viktigt för alla. Bröllopet stod ju i centrum för både det vardagliga och det andliga livet. Genom festen och glädjen visade man att man såg äktenskapet som Guds goda gåva och vid detta tillfälle ville man inte att något tråkigt skulle inträffa som förstörde glädjen.

Maria märkte detta och vände sig till Jesus. Maria trodde ju fullt och fast på Jesu makt att göra under. Hon ville nu att Jesus skulle gripa in. Brudparet måste ju ha varit Marias vänner som hon älskade och hon ville att Jesus skulle hjälpa dem i sin nöd. Hon trodde verkligen att Jesus kunde hjälpa. Sådan är tron. När det blir svårigheter vänder sig den troende till Kristus i bön. Maria var en syndig människa som vi. Men hon trodde på förlåtelsen genom sin egen son, Kristus. Hon litade helt på hans makt.

Jesus gav då Maria ett överraskande, hårt svar:

"Kvinna, vad har vi med det att göra? Min stund har inte kommit än."

När vi är i bekymmer och vänder oss till Gud i bön prövar Herren i regel vår tro. Han väntar med svaret och bönhörelsen. Han låter plågan eller bekymren vara kvar. Det verkar då som om Gud har övergett oss. Men han gör det som en verklig skola för himlen. Genom nöden lär Gud oss att ropa och bedja till honom. Lyssna på några viktiga bibelställen om detta:

*Hur kan han lära dig bedja, om icke genom nöd och genom allt som nu har prövat din kraft?
(Job 36:19, äldre öv.)*

Herre, varför stannar du på avstånd och döljer dig i nödens tider? (Ps. 10:1).

Genom lidandet vill han rädda den som lider och genom nöden öppna hans öra (Job. 36:15).

Också dig vill han locka ut ur nödens gap till en rymlig plats utan betryck och duka ditt bord med utsökta rätter (Job 36:16).

Gud är vår tillflykt och styrka, en hjälp i nöden, väl beprövad (Ps. 46:2).

I all deras nöd var ingen verklig nöd, hans ansiktets ängel frälste dem (Jes. 63:9)

Bekymra er inte för något, utan låt Gud få veta alla era önskingar genom bön och åkallan med tacksägelse (Fil. 4:6).

Så hörde också Jesus Marias bön vid bröllopet. Han gjorde ett större under än någon kunde tänka. Han förvandlade med en gång 600 liter vatten till utsökt vin! Så är han också själv det största undret: Guds Son. Han är sann Gud och sann människa. Endast han känner vår verkliga nöd och vet vad vi behöver bäst. Så kommer han också till oss och hör alla våra böner. Det är först när vi på allvar prövar att hålla fast vid löftet om bönhörelse som vi får erfara bödens stora kraft och Guds nåd mot oss syndare.

Men bönen i sig är inget nådemedel. De medel som Gud använder för att frälsa oss från synden är ordet och sakramenten. Där lovar han oss syndernas förlåtelse och evigt liv gratis och för intet. I den heliga nattvarden verkar Kristus genom ordets makt så att han själv blir närvarande med sin kropp och sitt blod i brödet och vinet till

syndernas förlåtelse. När vi i tro tar emot denna gåva skänker han oss också sin helige Ande som är nådens och bönen's ande. Så vill Gud att våra hem och våra familjer, ja hela vårt liv skall vara en trons och bönen's skola, en verklig skola för himlen. Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans Helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. *Amen.*